

u vrtu. Budi tako smion da potvrdiš zbuđenost pred veličanstvenom moći Onoga, koga ti ne poznaješ. Jer, svaka i najmanja stijena, svaka biljka, uvala, stablo ili travka — sve to bez razlike nosi pečat čudotvorne Božje djelotvornosti. Osluhni šum valova i prati njihovo zapljuskivanje o obalu, pogled baci na nepregledna morská prostranstva, na to široko kristalno plavetnilo, slušaj fjiuk vjetra i pogledaj njegov odraz na pijesku; dođi predvečer na morski žal i uperi pogled prema plamenoj crvenoj lopti koja polako iščezava i nestaje na horizontu tvog vidokruga i — tada razmisli! Možeš li ostati ravnodušan na sve to?

Da li zapažaš zadivljujuću jačinu i virtuoznu harmoniju Gospodnje snage, prisutnosti Onoga koga tražiš? Promatraj Njegova djela i upoznat ćeš ga!

OBZORJA FILMSKE UMJETNOSTI

M. Vetus

1.

Koja je sudbina čovjeka, sudbina njegove egzistencije? Filmska je umjetnost zaista probudila dramaturgiju antike i donijela u modernom filmu, kao i u razdobljima neorealizma, crnog humora i ekspresionizma duboke egzistencijalne probleme čovjeka. Ona je čitavim nizom tematike dokazala porast dijabolike u modernom društvu, upozorila na nasušnog neprijatelja čovjeka antihumanističku svijest eksploatatora sedme umjetnosti kao moderne religije.

2.

Dobro je Hexley upozorio na sudbinu umjetnosti, posebno filmske, kada je deklarativno izjavio da će posljednji čovjek umrijeti na zemlji onog časa kada mu uspije potpuno prestaviti sama sebe na planu umjetničke svijesti. Filmska je umjetnost na poseban način istakla staro antičko pitanje ili duh ili tehnika. Taj kardinalni problem filma potaklo je staro rezoniranje da je tehnika satanski medij. Kinezi su strogo lučili rad od tehničkog upotrebljavanja sile. Na žalost, na filmu se taj problem popeo do enormnih razmjera.

Prvo je klasični nijemi film, to nezaboravljivo istinsko razdoblje filma, zamijenjen zvučnim-tonskim filmom. Filmski je režiser uspio da nađiđe minorne prerogative tonskog filma i film se ponovo uspeo do klasike.

Na žalost tehnika je uzurpirala sve jače svijest tehničara i porodila wide screen i cinemascope, ali umjesto najavljivanja fata morgane ubrzo se ispostavila utopija cinemascopea i drugih njemu sličnih tehnika.

3.

David Griffith — otac kinematografije i Eisenstein prvi su upozorili na filmsku česticu — carre. Oni su gradili film kadar po kadar i utronizirali film u vizualnu umjetnost (slikarstvo u pokretu). Moglo se je nadati da će njihovi nasljednici širom kontinentata nastaviti tim putem, ali to se nije dogodilo! Film je imao mogućnosti da projekcionira dubinsku psihologiju i parapsihologiju, optičke i psihičke fenomene na kojima je između ostalih radio i naš teoretičar Slavko Vorkapić. Svi rezultati ovih entuzijasta pali su u vodu s komercijalnim nagnućima kinematografije. Istinskim stvaraocima kao da nema mjesta na

filmu. Prvo, jer nijedan producent neće da izdaje pare više od normativa, a drugo, publika bježi od iole težeg filma koji donosi vizualni i misaoni problem. Tako se i filmska publika satanizirala olakom i šund-robom.

4.

Dobrim i perspektivnim žanrom naučne fantastike i svemirskih ekspedicija usputno je istaknut jedan od presudnih duhovnih problema čovjeka. Postalo je jasno da od svjetske boli čovjek neizostavno plovi u »kozmičku« bol. Na taj je način film počeo rješavati na pionirski način vrlo bliske i buduće probleme čovjeka u sukobu sa svemirom.

5.

Snimanjem ljudskog glasa i snimanjem ljudske figure čovjek je zaista sebe uveo u tehničku besmrtnost za iduće generacije. Čovjek prošlih vremena ostaje zapisan u očima budućnosti na najvjerniji način, u ideji i sjećanju. Filmska umjetnost kao da je načela vjekovni problem svih sistema i religija, problem besmrtnosti koji postaje tehnički i medicinski problem.

6.

Postaje jasno da je filmska umjetnost postala neizostavni dio kulturne povijesti čovječanstva i da je budućnost čovjeka zapisana u budućnosti filma.

U ovom razdoblju ljudske povijesti, kada nema velikih ljubavnih mitova ni pojave velikih svetaca i proroka, filmska umjetnost konzekvetno, možda još na nesavršen način, donosi ljubavnu mitologiju koja je postala mamac kino-publike i omladine. Po tim laičkim ljubavnim pustolovinama snimaju se filmovi i tele-serije, tiskaju se scenariji i knjige i upotrebljava roto-štampa za popularnost ovog medija.

7.

Filmske ideje i scenariji obnavljaju se iz jednog razdoblja u drugo. Filmska dramaturgija obogatila se kazališnom teorijom i donijela teme iz svih razdoblja ljudske povijesti. Postoje žanrovi i filmski rodovi koji dokazuju onu starinsku latinsku poslovicu koja donosi i biblijski eklezijast: NIHIL NOVI SUB SOLE!

Svako novo pokoljenje u ljudskoj povijesti sedme umjetnosti nastoji da ostavi nešto originalno tehnički i tematski u baštinu, kao neponovljivo.

Film sa svojim univerzalnim jezikom slikovnog pisma širi ideje bratstva i opće ljudske ljubavi. Zadaća određene klase režisera, producenta i glumca kao i tehničkog osoblja u određenoj naciji jest da obrađuje problematiku našeg doba. — Na pozornici stupa treći svijet, narodi sa svojom novom renesansom i preporodom.

8.

Mogli bismo lucidno zapaziti da je ideja prve filmske projekcije zapisana u Bibliji Starog zavjeta, kada je jedna ruka pisala na zidu prvu »špicu« u povijesti čovjeka (MENE-TEKEL-UFARSIM), što bi značilo: Tvoje je kraljevstvo, Baltazare, izbrojeno, izmjereno i razdijeljeno.

9.

Francuski isusovac Pierre Teilhard de Chardin donosi u jednom tekstu svoj san, da se optički i filmski registrira žar. Znamo da je to danas već uspješno snimanjem aure ruke i prstiju. Vrlo je lako moguće da buduća filmska tehnika registrira i kompletni ŽAR. Bit će to spektakularni događaj. Bio bi to pionirski zahvat u registriranju iskustvenog doživljavanja Boga. Tako bi jedan budući dokumentarni žanr registrirao dramu naravi i nadnaravi.